

Akcioni plan za sprovođenje ciljeva Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Romkinja

Novembar 2016

Strategija za socijalno uključivanje Roma i Romkinja za period od 2016. do 2025. godine

- Ciljevi Strategije su inkluzija Roma i Romkinja pre svega kroz obezbeđivanje boljeg obrazovanja, lečenja, zapošljavanja, socijalne zaštite i adekvatnih uslova stanovanja;
- Strategija je usvojena u martu 2016. godine;
- Strategijom je određeno da će njena primena biti obezbeđena usvajanjem i sprovođenjem dvogodišnjih akcionih planova;
- 5 posebnih i 28 operativnih ciljeva;
- Tokom izrade Strategije predstavnici romske zajednice učestvovali su u definisanju strateških ciljeva i mera kao članovi stručnog tima.

NAP za sprovođenje strategije 2017/18

Osnov za izradu NAPa:

Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Romkinja (mart 2016.);

✓ Akcioni plan za poglavlje 23 (april 2016.);

✓ Operativni zaključci sa Seminara o socijalnom uključivanju Roma i Romkinja (jun 2015.);

U procesu izrade Akcionog plana, organizovano je i javno slušanje o prioritetnim merama Strategije u kom su učestvovali predstavnici romske zajednice, relevantnih institucija i organizacija civilnog društva;

O prioritetnim merama razgovarano je i kroz konsultativni proces sa koordinatorima za romska pitanja, pedagoškim asistentima i zdravstvenim medijatoricama.

Elementi NAPA

- **Ciljevi:** Opšti cilj Strategije, posebni ciljevi, kao i operativni ciljevi.
- **Mere i aktivnosti:** Smisao mera iz Strategije preuzet je i formulisan tako da omogućava definisanje skupa aktivnosti koje je neophodno sprovesti s ciljem realizacije mere.
- **Pokazatelji:** Pokazatelji su dati kao pokazatelji uticaja i pokazatelji aktivnosti.
- **Realizatori aktivnosti:** Realizatori aktivnosti su: 1) „nosioci aktivnosti“, i 2) „učesnici u realizaciji aktivnosti“.
- **Rokovi:** Rokovi se računaju od dana objavljivanja Akcionog plana do isteka naznačenog kvartala.
- **Potrebni resursi** su podeljeni na redovna budžetska sredstva i donatorska sredstva, s obzirom na izvor finansijske podrške za realizaciju aktivnosti u Akcionom planu.

Sprovođenje i praćenje NAPA

- Institucionalni resursi za sprovođenje Akcionog plana su Koordinaciono telo za socijalno uključivanje Roma i Romkinja, Savet za unapređenje položaja Roma i sprovođenje Dekade uključivanja Roma, Kancelarija za ljudska i manjinska prava, Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva, nadležna resorna ministarstva, kao i organi jedinica lokalne samouprave.
- Na nacionalnom nivou, nivou autonomne pokrajine i nivou jedinica lokalne samouprave potrebno je obezbeđivati administrativne i finansijske resurse za sprovođenje svih aktivnosti iz Akcionog plana, u skladu sa zakonom i izvršenom procenom finansijskih efekata.

Ciljevi Strategije i NAPa

Poseban cilj 1 - Obrazovanje

- Obezbediti punu uključenost dece i mladih iz romske zajednice u kvalitetno predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, veći obuhvat Roma i Romkinja u studentskoj populaciji i pružanje podrške školovanju mladih i odraslih koji se nisu školovali ili su napustili školovanje, uz uvođenje delotvornih i efikasnih mehanizama za borbu protiv diskriminacije i ostvarivanje uslova za uživanje svih manjinskih prava za Rome i Romkinje u obrazovnom sistemu.

Operativni ciljevi - obrazovanje

1. Obezbediti da deca iz romske zajednice od rođenja imaju jednake šanse za rani razvoj i učenje i da su pripremljena za uključivanje u obavezno obrazovanje.
2. Obezbediti kvalitetno osnovno i srednje obrazovanje za decu i mlade iz romske zajednice, delotvornu prevenciju napuštanja obrazovanja i raznovrsne oblike dodatne podrške do završetka srednjeg obrazovanja.
3. Obezbediti delotvorne i efikasne mehanizme za prepoznavanje različitih oblika diskriminacije pripadnika romske zajednice, njihovu prevenciju i intervenisanje u slučaju diskriminacije.
4. Obezbediti uslove za izražavanje identiteta, negovanje jezika i kulture i ostvarivanje svih manjinskih prava Roma i Romkinja u obrazovanju.
5. Obezbediti veći obuhvat Roma i Romkinja u studentskoj populaciji i obrazovanje romskih stručnjaka u oblastima od značaja za romsku zajednicu i sprovođenje Strategije.
6. Obezbediti kvalitetno osnovno i srednje obrazovanje za mlade i odrasle iz romske zajednice koji se nisu školovali ili su prerano napustili obrazovanje, kao i raznovrsne oblike dodatne podrške kako bi im se omogućilo da dostignu srednjoškolsko obrazovanje i sticanje kvalifikacija za rad.

Poseban cilj 2 - stanovanje

- Unaprediti uslove stanovanja Roma i Romkinja u Republici Srbiji kroz obezbeđivanje pravne sigurnosti stambenog statusa, dostupnosti usluga, materijala, objekata, infrastrukture, finansijske priuštivosti, odgovarajuće nastanjivosti i pristupačnosti, odgovarajuće lokacije i kulturne adekvatnosti, kako je definisano međunarodnim standardima o pravu na adekvatno stanovanje, koje je Republika Srbija ratifikovala.

Operativni ciljevi - stanovanje

1. Obezbediti programske i informacione preduslove za unapređenje uslova stanovanja Roma i Romkinja.
2. Stvarati prostorno-planske preduslove za unapređenje stanovanja u održivim romskim naseljima.
3. Stvarati normativne preduslove za rešavanje imovinsko-pravnog statusa parcela i objekata u održivim romskim naseljima sa konačnim ciljem legalizacije i unapređenja stambenih objekata u ovim naseljima.
4. Unaprediti komunalnu infrastrukturu romskih naselja.
5. Unaprediti komunalnu infrastrukturu romskih naselja.
6. Sprovoditi programe izgradnje stanova za socijalno stanovanje.
7. Utvrditi i primenjivati odgovarajuće međunarodne standarde raseljavanja neodrživih podstandardnih naselja.
8. Podizati kulturni standard romskog stanovništva, ekonomsko osnaživanje i očuvanje etnokulturnog identiteta.

Poseban cilj 3 - zapošljavanje

- Uključivanje radno sposobnih pripadnika romske nacionalne manjine na formalno tržište rada, podizati zapošljivost, zapošljavanje i ekonomsko osnaživanje, posebno Roma i Romkinja koji pripadaju kategorijama višestruko teže zapošljivih nezaposlenih lica.

Operativni ciljevi - zapošljavanje

1. Povećati učešće radno sposobnih Roma i Romkinja na formalnom tržištu rada.
2. Prevencija i smanjenje diskriminacije Roma i Romkinja na tržištu rada.
3. Povećati konkurentnost pripadnika romske nacionalne manjine na tržištu rada.
4. Podsticati zapošljavanje i ekonomsko osnaživanje Roma i Romkinja sa posebnim fokusom na kategorije višestruko ranjivih.
5. Postaviti politiku zapošljavanja Roma i Romkinja kao integralni deo politike lokalnog ekonomskog razvoja.
6. Povećati broj Roma i Romkinja zaposlenih u organima javne vlasti.
7. Legalizovati rad neformalno zaposlenih Roma i Romkinja, a posebno individualnih sakupljača sekundarnih sirovina, i uvesti u sistem upravljanje otpadom na nivou lokalnih samouprava.

Poseban cilj 4 - zdravlje

- Unaprediti zdravlje Roma i Romkinja, unaprediti pristup zdravstvenim uslugama i omogućiti puno ostvarivanje prava na zdravlje u zdravstvenom sistemu Republike Srbije.

Operativni ciljevi - zdravlje

1. Razviti podržavajuće okruženje za razvoj i zdravlje Roma i Romkinja.
2. Unaprediti razvoj i zdravlje romske dece.
3. Unaprediti zdravlje Roma i Romkinja u oblasti hroničnih nezaraznih bolesti i reproduktivnog zdravlja.
4. Unaprediti pristup kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti bez diskriminacije.
5. Promovisati zdrave stilove života i unaprediti obuhvat Roma i Romkinja preventivnim zdravstvenim aktivnostima.

Poseban cilj 5 – socijalna zaštita

- Unaprediti pristup uslugama socijalne zaštite i dostupnost novčanih davanja radi smanjenja siromaštva i povećanja socijalne uključenosti Roma i Romkinja u lokalnoj zajednici.

Operativni ciljevi – socijalna zaštita

1. U sistemu socijalne zaštite primeniti rešenja koja daju prednost podršci porodici prilikom pružanja podrške deci u riziku, uključujući i posebnu podršku romskoj porodici.
2. Unaprediti dostupnost novčanih davanja za decu i porodice romske nacionalnosti koje imaju na njih pravo, sa posebnim akcentom na novčanu socijalnu pomoć, tuđu negu i pomoć i dečiji dodatak.
3. Unaprediti sistem prikupljanja podataka u oblasti socijalne zaštite tako da pruža jasne i redovne podatke o ostvarivanju prava Roma i Romkinja u oblasti socijalne zaštite (usluge u zajednici za decu i odrasle, pristup novčanoj socijalnoj pomoći, tuđa nega i pomoć, dečiji dodatak, rezidencijalni smeštaj za decu i odrasle i drugo).

Implementacija Strategije na lokalnom nivou

Preporuke za jedinice lokalnih samouprava

- Obezbeđivanje sredstava u republičkom i u lokalnim budžetima za ostvarivanje ciljeva Strategije – posebne budžetske linije za finansiranje mera koje će doprineti ostvarivanju ciljeva;
- Obezbediti da JLS u skladu sa članom 20, tačka 32 Zakona o lokalnoj samoupravi razvije odgovornost i kapacitete za sprovođenje Strategije
 - Sistematizacija radnog mesta Koordinatora za romska pitanja
 - Obezbeđivanje uslova za rad pedagoških asistenata
 - Obezbeđivanje uslova za rad zdravstvenih medijatorki
 - Uspostavljanje mobilnih jedinica

Projekat „Ovde smo zajedno - Evropska podrška za inkluziju Roma” - Misija OEBS-a u Srbiji

- Konferencija „Inkluzija Roma – izazovi i šanse na lokalnom nivou“ - oktobar 2016. godine u Smederevu;
- Potpisana Deklaracija o socijalnoj uključenosti Roma i Romkinja na lokalnu od strane 20 opština i gradova.